

La forma verbal οἶδα, que s'ha de traduir en present com [jo] sé, és la primera persona singular del perfet d'indicatiu * del verb εἶδω, un verb politemàtic que significava *veure* i que en la seva conjugació presentava tres temes, els quals començaven en principi amb el so de la semivocal *wau*, equivalent a la *V / u* del llatí o a la *W / w* de l'anglès, representat per la grafia *F* (anomenada *digamma* perquè semblava consistir en la unió de dues gammes majúscules: Γ), i desaparegut del grec àtic ja abans del segle V aC (però present en altres dialectes encara durant un temps):

ειδ-, que procedeix de Fειδ-
és un tema amb 'grau e'
perquè inclou la vocal ε

οιδ-, que procedeix de Foiδ-
és un tema amb 'grau o'
perquè inclou la vocal ο

ιδ-, que procedeix de Fiδ-
és un tema amb 'grau Ø', o 'grau zero',
perquè no inclou cap vocal al mateix lloc en què els altres dos temes
incloïen els sons vocàlics e i ο

---

* Excepte pel que fa al verb οἶδα, en el temari de les PAU no entra el temps perfet (i per tant tampoc els altres dos temps, el plusquamperfet i el futur perfet, que es formen amb el tema de perfet). Així doncs, no s'expliquen aquí

- la morfologia dels diferents tipus de perfet (entre els quals el perfet οἶδα constitueix un tipus únic que remunta a un estadi força antic de la llengua grega)
- l'ús del perfet en general, una qüestió que té a veure amb l'anomenat aspecte resultatiu que tenien en grec els temps amb tema de perfet (el perfet, el plusquamperfet i el futur perfet) i que tenien en llatí només alguns verbs en raó del seu significat i no del temps en què es trobessin,

però qui vulgui consultar aquests dos punts pot recórrer als dos fitxers PDF que es troben en la secció Materials addicionals.

D'aquests tres temes,

- el tema οἶδ- < Foiδ (que només té el significat de *saber*)
es dóna només en
  - les tres persones singulars del perfet d'INDicatiu,
- el tema ἰδ- < Fiδ amb el significat de *saber*
és dóna en
  - les tres persones plurals del perfet d'INDicatiu
  - l'IMPeratiu present
- el tema εἰδ- < Feιδ- amb el significat de *saber*
es dóna en els altres temps i modes de perfet, és a dir:
  - el plusquamperfet
(que existeix només en el mode INDicatiu)
a traduir com imperfet
  - el futur perfet
(que també existeix només en el mode INDicatiu)
a traduir com futur imperfet (o simple)
  - l'INFinitiu perfet
  - i el PARTicipi perfet
  - (a més del perfet de SUBJuntiu i del perfet d'OPTatiu)

1a sg	2a sg	3a sg	1a pl	2a pl	3a pl
-------	-------	-------	-------	-------	-------

pf IND					
σέ	σᾶς	σά	σάμεν	σάεϋ	σάεν
οἶδα	οἶσθα	οἶδε(ν)	ἴσμεν	ἴστε	ἴσασι(ν)
< <u>Ἔ</u> οἶδ-α	< <u>Ἔ</u> οἶδ-θα	< <u>Ἔ</u> οἶδ-ε(ν)	← <u>Ἔ</u> ιδ-μεν	< <u>Ἔ</u> ιδ-τε	← <u>Ἔ</u> ιδ-ασι(ν)

plpf IND					
σᾶβια	σᾶβιες	σᾶβια	σᾶβίεμ	σᾶβίεϋ	σᾶβιεν
ἤδη	ἤδης ἤδησθα	ἤδη	ἤσμεν	ἤστε	ἤσαν
< ἠ- <u>Ἔ</u> ιδ-ησ-α	< ἠ- <u>Ἔ</u> ιδ-ησ-α-ς < ἠ- <u>Ἔ</u> ιδ-ησ-σθα	< ἠ- <u>Ἔ</u> ιδ-ησ-ε	← ἠ- <u>Ἔ</u> ιδ-μεν	< ἠ- <u>Ἔ</u> ιδ-τε	< ἠ- <u>Ἔ</u> ιδ-σαν

plpf IND (Formes posteriors al segle V aC)					
ἤδειν	ἤδεις ἤδεισθα	ἤδει	ἤδειμεν	ἤδειτε	ἤδεισαν
< ἠ- <u>Ἔ</u> ιδ-ει-ν	< ἠ- <u>Ἔ</u> ιδ-ει-ς < ἠ- <u>Ἔ</u> ιδ-ει-σθα	< ἠ- <u>Ἔ</u> ιδ-ει	< ἠ- <u>Ἔ</u> ιδ-ει-μεν	< ἠ- <u>Ἔ</u> ιδ-ει-τε	< ἠ- <u>Ἔ</u> ιδ-ει-σαν

fut pf					
σαβρέ	σαβράς	σαβρά	σαβρέμ	σαβρέϋ	σαβράν
εἴσομαι	εἴσει / -η	εἴσεται	εἰσόμεθα	εἴσεσθε	εἴσονται
< <u>Ἔ</u> ιδ-σ-ο-μαι	< <u>Ἔ</u> ιδ-σ-ε-σαι	< <u>Ἔ</u> ιδ-σ-ε-ται	< <u>Ἔ</u> ιδ-σ-ό-μεθα	< <u>Ἔ</u> ιδ-σ-ε-σθε	< <u>Ἔ</u> ιδ-σ-ο-νται

fut pf (Formes menys freqüents)					
εἰδήσομαι	εἰδήσῃ	εἰδήσεται	εἰδησόμεθα	εἰδήσεσθε	εἰδήσονται
< <u>Ἔ</u> ιδ-ή-σ-ο-μαι	< <u>Ἔ</u> ιδ-ή-σ-ε-σαι	< <u>Ἔ</u> ιδ-ή-σ-ε-ται	< <u>Ἔ</u> ιδ-η-σ-ό-μεθ	< <u>Ἔ</u> ιδ-ή-σ-ε-σθε	< <u>Ἔ</u> ιδ-ή-σ-ο-ντ

Les terminacions del perfet d'indicatiu

resulten ser les mateixes de l'aorist d'indicatiu sigmàtic

un cop se n'ha extret la sigma,

excepte

- en la 3a persona plural: ...ασι(v)

- en la 2a persona singular només per al verb οἶδα,

que presenta una desinenca arcaica -θα,

la mateixa que apareix en ἦσθα [$\llcorner$ ἔσ-θα]

la 2a persona singular de l'imperfet del verb εἰμί

1a sg	2a sg	3a sg	1a pl	2a pl	3a pl
-------	-------	-------	-------	-------	-------

aor IND

...-σ-α   ...-σ-α-ς   ...-σ-ε(v)   ...-σ-α-μεν   ...-σ-α-τε   ...-σ-α-ν

pf IND

...-α   ...-α-ς   ...-ε(v)   ...-α-μεν   ...-α-τε   ...-ασι(v)

Les terminacions del plusquamperfet

van variar al llarg del temps

fins que es va arribar a una homogenització

en la llengua *koiné* (des del segle IV aC)

amb la presència del diftong -ει- en totes les persones :

plpf

...-ει-ν   ...-ει-ς   ...-ει   ...-ει-μεν   ...-ει-τε   ...-ει-σαν

Les terminacions del futur perfet,

que per al verb οἶδα existeix només en veu mitjana,

són les mateixes del futur imperfet en veu mitjana :

fut pf / fut impf

...-σ-ο-μαι   ...-σ-ει / -σ-η   ...-σ-ε-ται   ...-σ-ό-μεθα   ...-σ-ε-σθε   ...-σ-ο-νται
< ...-σ-ε-σαι

1a sg	2a sg	3a sg	1a pl	2a pl	3a pl
IMP pf					
-	sapigues	sàpiga	sapiguem	saigueu	sàpiguen
-	ἴσθι	ἴστω	-	ἴστε	ἴστων
	< <u>Ἔ</u> ιδ-σθι	< <u>Ἔ</u> ιδ-τω		< <u>Ἔ</u> ιδ-τε	< <u>Ἔ</u> ιδ-(v)των

INF pf	
saber	
εἰδέναι	
< <u>Ἔ</u> ιδ-έ-ναι	

PART pf						
	sabent / sabedor		sabent / sabedora		sabent	
nom sg	εἰδώς	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔώς	εἰδυῖα	< <u>Ἔ</u> ιδ-ύσ-γ-α	εἰδός	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔός
ac	εἰδότα	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔότ-α	εἰδυῖαν	< <u>Ἔ</u> ιδ-ύσ-γ-αν	εἰδός	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔός
gen	εἰδότος	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔότ-ος	εἰδυίας	< <u>Ἔ</u> ιδ-ύσ-γ-ας	εἰδότος	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔότ-ος
dat	εἰδότε	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔότ-ι	εἰδυίᾳ	< <u>Ἔ</u> ιδ-ύσ-γ-α	εἰδότε	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔότ-ι
	sabent / sabedors		sabent / sabedores		sabent	
nom pl	εἰδότες	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔότ-ες	εἰδυῖαι	< <u>Ἔ</u> ιδ-ύσ-γ-αι	εἰδότα	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔότ-α
ac	εἰδότας	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔότ-ας	εἰδυίας	< <u>Ἔ</u> ιδ-ύσ-γ-ας	εἰδότα	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔότ-α
gen	εἰδόντων	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔότ-ων	εἰδυῖων	< <u>Ἔ</u> ιδ-ύσ-γ-ων	εἰδόντων	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔότ-ων
dat	εἰδόσι(v)	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔότ-σι(v)	εἰδυίαις	< <u>Ἔ</u> ιδ-ύσ-γ-αις	εἰδόσι(v)	< <u>Ἔ</u> ιδ-Ἔότ-σι(v)

Pel que fe el seu ús, el verb οἶδα, que, en en ráo del seu significat, *saber*, és un verb transitiu, pot aparéixer

- acompanyat d'un sintagma en acusatiu amb funció de complement directe,

Τι οἶδα.

Sé una cosa.

- acompanyat d'un participi predicatiu referit a un sintagma en acusatiu amb funció de complement directe

Οἶδα τοὺς ἀνθρώπους θνητοὺς ὄντας.

Sé que els homes són mortals.

- com a verb d'una oració principal de la qual depengui una oració subordinada completiva (o substantiva) amb funció de complement directe –vegeu per a això el fitxer PDF sobre *Les oracions subordinades substantives (o completives)*–, ja sigui aquesta

- una OR SUB COMPL (o SUBST) d'INFinitiu

Οἶδα τοὺς ἀνθρώπους θνητοὺς εἶναι.

Sé que els homes són mortals.

- una OR SUB COMPL (o SUBST) INTerrogativa INDirecta Simple

Οὐκ οἶδα εἰ οἱ ἄνθρωποι θνητοὶ εἰσιν.

No sé si els homes són mortals.

- una OR SUB COMPL (o SUBST) INTerrogativa INDirecta Doble

Οὐκ οἶδα πότερον οἱ ἄνθρωποι θνητοὶ εἰσιν ἢ ἀθάνατοὶ (εἰσιν).

No sé si els homes són mortals o (són) immortals.

- una OR SUB COMPL (o SUBST) introduïda per la conjunció ὅτι

Οἶδα ὅτι οἱ ἄνθρωποι θνητοὶ εἰσιν.

Sé que els homes són mortals.

- una OR SUB COMPL (o SUBST) introduïda per la conjunció ὡς

Οἶδε ὡς οἱ ἄνθρωποι θνητοὶ εἰσιν.

Sap que els homes són mortals.